

DAK ISOLEREN BIJ MONUMENTEN

Als je het dak van een monument isoleert, mag het historische uiterlijk en materiaal niet verloren gaan. Dat betekent dat onderdelen zoals oude balken, dakpannen of versieringen, behouden blijven. Ook mag isoleren niet zorgen voor schade aan het gebouw, nu of in de toekomst. Daarom zijn hier regels voor.

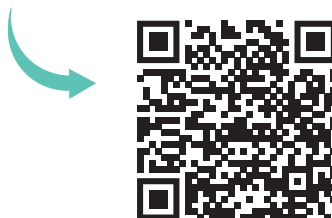
**DUURZAAM
GRONINGEN**

Onderdeel van
Gemeente
Groningen

2026

STAP 1. VRAAG EEN VERGUNNING AAN

Als je een monument wilt aanpassen of verbouwen, heb je een omgevingsvergunning nodig. Voor het isoleren van het dak van een monument is dit altijd het geval. Er gelden dan regels en richtlijnen. Hieronder hebben we de belangrijkste regels voor je op een rijtje gezet. Meer informatie over vergunningen vind je op erfgoed.groningen.nl/vergunningen of via de QR-code hiernaast.

Let op! Isoleer een dak in principe maar aan één kant. Isolatie aan de binnen- en buitenkant tegelijk geeft een groot risico op schade door vocht. Controleer daarom eerst of er niet al isolatie zit aan de andere kant van het dak. Of vraag je bouwadviseur om advies.

STAP 2. WAT ZIJN DE REGELS?

Let op! De regels in dit boekje gelden voor schuine daken met dakpannen en platte daken met bitumen. Heb je een ander dak (bijvoorbeeld riet, leien of zink)? Vraag dan je bouwadviseur om advies.

- Isoleren mag niet zorgen voor vochtproblemen. Deze problemen kunnen later leiden tot schade, zoals condens in het dak.
- Isoleer, als dat kan, het dak aan de buitenkant.
- Gebruik, als dat kan, natuurlijke isolatiematerialen. Denk bijvoorbeeld aan vlas, hennep of gerecyclede spijkerbroeken.
- Kies een zo dun mogelijk isolatiemateriaal, dat toch goed isoleert. Laat goed kijken naar de opbouw van het materiaal. De manier van isoleren moet passen bij het materiaal.
- Laat berekenen bij welke temperatuur in het dak condens kan ontstaan. Om schade te voorkomen, mag het isolatiemateriaal nooit kouder worden dan deze temperatuur. De berekening hiervoor wordt een dauwpuntberekening genoemd.
- Isoleer nooit een dak waar asbest in zit. Dit kan het isolatiemateriaal besmetten.

Let op! Door de juiste folies te gebruiken, voorkom je schade door vocht aan je isolatiemateriaal. Je hebt verschillende soorten folies:

- Folies die damp tegenhouden
- Folies die damp doorlaten
- Intelligente folies, ook wel klimaatfolies of variabele folies genoemd

Vraag je bouwadviseur welk soort folie in jouw situatie geschikt is.

2.1 SCHUIN DAK ISOLEREN AAN DE BUITENKANT

- Als je aan de buitenkant isoleert, wordt het dak hoger. Aansluitingen op bijvoorbeeld goten, dakramen, dakkapellen, schoorstenen, dakranden en de bovenkant van de muur veranderen dan. Daarom mag dit alleen als monumentale onderdelen op een verantwoorde manier afgewerkt worden. Ook moet de afvoer van regenwater goed geregeld worden.
- Bij het isoleren van een schuin dak aan de buitenkant, kun je soms ook isolatie gebruiken die bestaat uit meerdere lagen folies met isolatiemateriaal ertussen. Dit wordt meerlaagse isolerende folie genoemd.
Als je dit gebruikt, heb je geen apart isolatiemateriaal meer nodig.
- Renovatieplaten (dakplaten die gemaakt zijn om te isoleren met behoud van de oorspronkelijke dakconstructie), kunnen onder voorwaarden worden gebruikt. Als er ronde vormen (krommingen) in het dak zitten, moet je die kunnen blijven zien. Ook mag het materiaal niet te dik zijn.
- Plaats aan de juiste kant van de isolatie het juiste type folie. Dit hangt af van jouw dak. Je bouwadviseur kan dit bepalen.

Waarom een schuin dak liever aan de buitenkant isoleren?

De isolatie wordt dan bijna niet onderbroken door bijvoorbeeld balken. Het werkt dan beter en kan meer vocht aan. Ook blijven binnen de monumentale vormen behouden en te zien.

Bij dit specifieke voorbeeld wordt er meerlaagse isolerende folie gebruikt. Voor bepaalde daken is dit de beste oplossing. Het aansluiten van deze folie op bijvoorbeeld goten, schoorstenen en dakkappelen moet met veel aandacht gebeuren. Foto: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

2.2 SCHUIN DAK ISOLEREN AAN DE BINNENKANT

- Isoleren aan de binnenkant is mogelijk als isoleren aan de buitenkant niet kan.
- Bij een dak dat gedragen wordt door balken, kan de isolatie tussen de balken geplaatst worden. Er moet dan wel een laag planken of platen onder de dakpannen aanwezig zijn. Deze laag heet een dakbeschot.
- Plaats aan de juiste kant van de isolatie het juiste type folie. Dit hangt af van jouw dak. Je bouwadviseur kan dit bepalen.

Het isoleren van een dak aan de binnenkant moet met veel aandacht gebeuren. In dit specifieke voorbeeld moet er een folie aan de binnenkant worden geplaatst. Deze zit er nog niet op. De folie moet luchtdicht aansluiten en dat is bij dit dak niet eenvoudig. Foto: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

2.3 PLAT DAK ISOLEREN AAN DE BUITENKANT

- Gebruik bij een plat dak aan de randen dunnere isolatie. Daardoor hoeven de dakranden niet of minimaal verhoogd te worden.
- Vaak zijn er bij het isoleren van een plat dak aan de buitenkant geen folies nodig. Vraag je bouwadviseur of dit bij jou zo is.

Waarom een plat dak niet aan de binnenkant isoleren?

Dit geeft meestal een groot risico op schade door vocht. Vraag bij twijfel je bouwadviseur hierover.

ANDERE MOGELIJKHEID. ZOLDERVLOER ISOLEREN IN PLAATS VAN HET DAK

Als je op de zolder alleen spullen bewaart, hoeft die niet verwarmd te worden. Je kunt dan in plaats van het dak de vloer van de zolder isoleren. Dat is makkelijker en meestal goedkoper. Je moet nog wel een vergunning aanvragen. Er zijn drie manieren om een zoldervloer te isoleren:

- 1.** Van onder (via het plafond eronder). Dit kan alleen als het geen historisch plafond is; vraag je bouwadviseur om advies. Plaats tussen de balken soepele isolatieplaten. Daaronder, aan de balken, komt een folie. Vraag je bouwadviseur welk type folie je in jouw situatie moet gebruiken. Onder de folie kun je latten plaatsen voor een nieuw plafond.
- 2.** Van boven (op de zoldervloer zelf). Dit kan alleen als het geen historisch waardevolle zoldervloer is; vraag je bouwadviseur om advies. Maak eerst een folie aan de vloer vast. Vraag je bouwadviseur welk type folie je in jouw situatie moet gebruiken. Plaats houten balkjes op de met folie bedekte vloer. Plaats soepele isolatieplaten tussen de balkjes. Daar bovenop kun je stevige platen plaatsen om op te lopen.
- 3.** In sommige situaties kun je isolatievlokken tussen de vloer en het plafond laten blazen. Vraag aan je bouwadviseur of dit bij jouw gebouw kan. Een machine blaast isolatievlokken tussen de vloer en het plafond. Hiervoor kun je tijdelijk een deel van de vloer verwijderen. Of je maakt op een paar plekken gaten, die je achteraf dichtmaakt met kurk of hout.

STAP 3. SUBSIDIES

Het isoleren van een monumentaal gebouw kost geld.

Bekijk de subsidiepagina van het Erfgoedloket Groningen voor de verschillende mogelijkheden om dit te betalen. Ga hiervoor naar:

erfgoedloketgroningen.nl/kennisbank/subsidies-en-financiering/subsidies
of scan de QR-code hieronder.

De subsidie Isolatieaanpak Nij Begun is de belangrijkste subsidie voor isoleren en ventileren in de provincie Groningen. Ga voor meer informatie hierover naar:

isolatie.nijbegun.nl

STAP 4. **MEER INFORMATIE?**

Kijk voor meer uitleg over de uitvoeringsrichtlijnen, uitgebreide begrippenlijsten, illustraties, en een overzicht van deskundige partijen op het gebied van het verduurzamen van monumenten, op de websites van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM):

www.stichtingerm.nl en **www.verduurzamingsrichtlijnen.nl**

Voor het ontwerpen van dakisolatieoplossingen is er een detailboek. Dit laat zien hoe je veelvoorkomende situaties het best verduurzaamt. Het detailboek vind je op **www.eenwarmejasvooroudehuizen.nl**

Meer informatie over het verantwoord isoleren van daken van monumenten is ook te vinden op de website van Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: **cultureelerfgoed.nl**

Voor meer verduurzamingsmaatregelen, kijk op: **duurzaamgroningen.nl/monumenten**

*Richtlijnen voor het isoleren van daken van monumenten op basis van de ROEG
(Richtlijnen voor het Onroerend Erfgoed Groningen). In overeenstemming met
de redelijke eisen welstand.*

DOE JE MEE?

**DUURZAAM
GRONINGEN**

Onderdeel van
Gemeente
Groningen